

Duurzame ontwikkeling gaat om respect voor onze medemens, voor de aarde en voor de toekomstige generaties. Het belang van duurzame ontwikkeling ~~groeit~~. Doorgaan zoals we ~~bezig~~ zijn is geen optie meer.

___ onderstrepen

┌─ neemt sterk toe

┌─ aan de slag

Armoede, klimaatverandering, vergrijzing en andere structurele problemen verplichten ons om ~~meer~~ grondig na te denken hoe we het anders kunnen aanpakken. Daarom is duurzame ontwikkeling een belangrijk thema in het

┌─┐┌─┐

┌─┐┌─┐

___ vet

~~Vlaamse~~ regeerakkoord. Onze toekomst hangt immers af van de manier waarop we omgaan met de planeet en de kosmos. Een noodzaak dus, maar tegelijk een verhaal van uitdagingen en mogelijkheden. Mogelijkheden

┌─┐┌─┐

┌─┐┌─┐

┌─┐┌─┐

voor betere levensomstandigheden voor iedereen, voor een nieuwe en innovatieve economie, voor boeiende en stimulerende jobs, voor een buurt, een stad, een wereld waar het goed is om te leven. Een duurzaam

___ vet

___ Arial

┌─┐┌─┐

Vlaanderen is alleen mogelijk als ieder op zijn manier een steentje bijdraagt als we 5 6 7 8 4 1 2 versterking zoeken bij elkaar en leren van elkaar. 3 Hoe kunnen we een hoge levenskwaliteit combineren met leven binnen

___ onderstrepen /┌─┐

┌─┐

___ 1-8

┌─┐

┌─┐ een leuk

ecologische grenzen, sociale rechtvaardigheid en economisch welzijn? Kortzichtige oplossingen van vandaag naar morgen bieden geen uitweg, want de structuren en praktijken die de huidige

___ Arial

onrechtvaardigheid en problemen

veroorzaken, zitten/diep verankerd in onze
~~samenleving~~ en cultuur. Als we de omslag
willen maken, moeten we alles/grondig door
elkaar schudden en moeten we ingrijpen op

□□□

/heel

┌ maatschappij

/zeer

hoger niveau. We zijn verslaafd aan een
economische groei en /consumptie die
zichzelf vernietigt. Maar hoe ~~bedr~~aken we af
van die verslaving? Daarvoor moeten we ons
in de eerste plaats opnieuw ~~afvragen~~ wat

/massa

H 3

┌ in vraag stellen

economie/is en waar ~~het~~ voor dient. Draait
alles niet in de /eerste plaats om menselijk
welzijn? En ~~levenskwaliteit~~? Het wordt niet
gemakkelijk. We moeten onze hele
samenleving opnieuw organiseren. Maar we

/in essentie eigenlijk ┌ze

/aller

┌ kwaliteit van het leven

___ onderstrepen

verliezen niet als we met onze/verslaving
breken. Integendeel, we verliezen als we
dat niet doen. Een transitie is een
structurele maatschappelijke verandering
van een oud naar een nieuw evenwicht./Het

/sterke

___ centreren

┌

is het gevolg van op elkaar inwerkende en/
elkaar versterkende ontwikkelingen op
economisch, cultureel, technologisch,
ecologisch en sociaal vlak, en een subtiel
samenspel van een heleboel verschillende

□□□

□□□

___ onderstrepen

spelers. Overheden, bedrijven,
kennisinstellingen, socioculturele
organisaties, milieuverenigingen en
individuele burgers spelen elk hun rol.
Transities duren vaak lang, soms zelfs

___ Times New Roman

verschillende generaties, en hertekenen de maatschappij. Denk maar aan de overgang van de landbouwsamenleving naar een samenleving waar de industrie centraal stond. De hardnekkige problemen die onze ~~maatschappij~~

___centreren
___onderstrepen
H samenleving

bepalen, kunnen we alleen oplossen met een ~~duidelijke~~ overgang. Daarvoor is meer nodig dan technologische vernieuwing, want die kan alleen impact hebben als ook de sociale, juridische en culturele logica

H heldere
___centreren
□

verandert. Zo heeft windenergie er bijvoorbeeld decennia over gedaan om nu in beperkte mate ingezet te worden. Maar

doordat de gangbare manier van energieproductie en de verdeling van energie niet werd gewijzigd, is het potentieel van de nieuwe technologie onderbenut. De innovaties die vereist zijn, spelen zich af op het niveau van het systeem. Vlaanderen wil een voortrekker

□
↓

zijn voor een duurzame ontwikkeling, en de overgang naar duurzaamheid versnellen. Er bestaan geen pasklare methoden en oplossingen, maar er zijn wel een aantal grondprincipes die ons op weg helpen. Bij

√ H 3
H transitie
□
H basis

een transitieproces gaan we kijken buiten de bestaande uitgangspunten om systemen te veranderen. Maar dat vraagt tijd. Daarom is een visie op langere termijn nodig. Ze moet mensen inspireren om verder te denken en te

___vet
___ Times New Roman
√ duidelijke
___centreren

handelen. Vanuit een visie op de gewenste toekomst worden transitiepaden uitgewerkt.

Dat zijn de verschillende mogelijke paden om de toekomstvisie te realiseren. Opties openhouden is essentieel. De visie kan op

verschillende manieren bereikt worden.

Cruciaal daarbij is dat het niet bij een denkoefening blijft, maar dat vanaf het begin actie wordt ondernomen. Experimenten en baanbrekende projecten zijn de eerste

stappen. De lessen die we daaruit trekken, helpen ons om de experimenten te vertalen naar het dagelijks leven of nieuwe experimenten op te zetten. Een divers netwerk is essentieel. Overheden,

bedrijven, kennisinstellingen, socioculturele organisaties, federaties, milieuverenigingen, individuele burgers: die verscheidenheid aan uitgangspunten maakt het proces sterker. Ieder denkt

actief mee over de inhoud en richting van de transitie, en geeft vanuit zijn eigen kennis en kunde de verandering mee vorm. Pas als we weten waar we naartoe willen, kunnen we gericht werk maken van de

overgang. Daarom is een visie op lange termijn nodig. Met dat kompas in handen kunnen we als samenleving de juiste stappen zetten. Een transitieproces opzetten om het volledige maatschappelijke systeem te

Het is heel belangrijk

piste

heel wat opgezet

vet

vet

innovatieve

centreren

pro

ervaring

heen

brood

Arial

vet

innoveren is moeilijk. Daarom spits de
Vlaamse langetermijnvisie voor 2050 zich
toe op een aantal cruciale systemen: het
systeem van wonen en bouwen, het
materialensysteem, het energiesysteem, het

~~mobilititeitssysteem~~, het voedselsysteem, het
gezondheidszorgsysteem en het holistisch
kennissysteem. De geselecteerde systemen
zijn ~~onlosmakelijk~~ met elkaar verbonden.
Daarom komen een aantal horizontale

dimensies aan bod die door al die systemen
heen lopen: de economische, socioculturele,
ecologische, institutionele en
internationale dimensie. Een duurzaam
Vlaanderen op zich is ~~niet mogelijk~~. We

moeten werken aan een duurzame wereld.
Transities liggen niet bij voorbaat vast,
want in een veranderingsproces is altijd
sprake van aanpassen aan, leren van, en
inspelen op nieuwe situaties. We kunnen

niet inschatten welke factoren tussen nu en
2050 de transitie zullen versnellen of
vertragen. Technologische ~~ontwikkelingen~~
zijn nog niet bekend, huidige trends kunnen
in een ~~termijn~~ van veertig jaar ombuigen en

nieuwe, nog onbekende trends en onverwachte
gebeurtenissen kunnen onze toekomst op een
drastische manier veranderen. Die
onzekerheden zijn ~~eigen~~ aan het
toekomstdenken. De streefbeelden die hier

en

→ vooruitzichten

□

→ 3

___ Times New Roman

□

→ heel sterk

___ centreren

___ onderstrepen

→ onhaalbaar

zonder dralen

___ Arial

□

→ evoluties

→ periode ___ onderstrepen

___ centreren → niet vreemd

beschreven worden, proberen die ~~angsten~~ te overstijgen. Verbeelding is belangrijker dan kennis.

We kunnen problemen niet oplossen met dezelfde logica die we gebruikten toen we ze maakten. Kunnen we in

vijftig jaar ~~tijd~~ een zo groot verschil maken? Het lijkt ~~misschien~~ ambitieus, maar onhaalbaar is het zeker niet. Een terugblik op de vorige eeuw leert hoe ingrijpend de wereld en de bevolking in korte tijd kan

veranderen. Het economisch systeem is veranderd van aardgas naar steenkool als belangrijkste energiedrager. Dat vergde systeeminnovaties voor aardgaswinning en aardgasdistributie, woningbouw en de

ontwikkeling van huishoudelijke apparatuur. Destijds leek het ~~onvoorstelbaar~~ dat steenkool niet langer ~~gebruikt~~ zou worden en dat aardgas de toekomst ~~zou worden~~. Andere transities waren de overgang van een

economie gebaseerd op industrie naar een diensteneconomie, en die van een seizoensgebonden familiale landbouw en grondgebonden voedselgewoonten naar een door petroleum ~~aangedreven~~ voedselproductie

en marktgedreven voedselgewoonten. In de jaren vijftig van de vorige eeuw deed je je boodschappen bij de kruidenier om de hoek. Vijftig jaar later heeft de supermarkt de meeste buurtwinkels verdrongen.

└─ onzekerheden

□
└─ onderstrepen

└─ √
└─ ┌─┐ └─ √

└─ ┌─┐

└─ ┌─┐ └─ bron └─ vroeg

└─ ┌─┐

└─ √ └─ materiaal
└─ ondenkbaar
└─ benut
└─ was

└─ /d

└─ vet

└─ gestuurde

└─ vet

Buurtwinkels zijn een belangrijke schakel in het sociale en economische weefsel van dorpskernen en wijken. De afgelopen decennia daalde het aantal buurtwinkels echter aanzienlijk. Belangrijkste ~~redenen~~

□□□

□□□

___vet

___vet ↳oorzaken

die werden opgetekend waren de concurrentie van de supermarkten en hypermarkten en veranderingen in het consumentengedrag. Zo ~~heeft~~ de klant meer behoefte aan variatie en keuzemogelijkheden waardoor ~~hij~~ de

□□□ /de

↳ wijzigingen

↳ hebben /en

↳ ze

grotere winkels ~~verkiest~~. Daar tegenover staat dat de behoefte aan buurtwinkels steeds groter wordt. Een aantal maatschappelijke trends zullen het belang van de buurtwinkel ~~opnieuw~~ doen toenemen.

↳ zen

□

___centreren

↳ y

Zo zal de vergrijzing de behoefte aan ~~thuis~~bezorgdiensten en afhaaldiensten en het inzetten van mobiele winkels doen stijgen. Ook het consumentenpatroon verandert opnieuw; voor de aankoop van

↳ y

/zeker

___Arial

~~dagelijkse~~ goederen wenst de klant zich niet ver te verplaatsen waardoor het belang van nabijheid terug groter wordt. De consument wil ook steeds minder vrijetijd opofferen aan boodschappen doen, waardoor

↳ y

flexibele openingsuren en zondagsopening steeds belangrijker worden. Deze trends zijn de nieuwe uitdagingen waar ~~onder~~ ~~andere~~ buurtwinkels in de toekomst zullen moeten op inspelen.

□□□

□

↳ o.a.